

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

OPINNÄYTETYÖ

Nuorten kokemuksia ryhmätapaamisprojektista

Jenni Nurkkala

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma 210 op

04/2011

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma

TIIVISTELMÄ

Työn tekijä Jenni Nurkkala	Sivumäärä 43 ja 2 liitesivua
Työn nimi Nuorten kokemuksia ryhmätapaamisprojektista	
Ohjaavat opettajat Maria Kontinen ja Jaana Karjalainen	
Työn tilaaja Rovaniemen 4H-yhdistys	
Tiivistelmä <p>Tässä opinnäytetyössä käsitellään Rovaniemen 4H-yhdistyksen nuorisoryhmän ryhmätapaamisprojektiä ja selvitetään nuorten kokemuksia projektista. Kyseessä oli Euroopan Unionin Youth in Action –ohjelman ryhmätapaaminen, johon kreikkalainen kumppaniorganisaatio haki rahoituksen. Youth in Action –ohjelman ryhmätapaamisen tulee olla vähintään kahden nuorisoryhmän välinen. Teemana oli oman asuinalueen kehittäminen ja projektin nimenä ”New Ways of Participation in Rural Areas.” Suomalaisnuorten hyvistä suunnitelmista huolimatta ryhmätapaaminen ei ollut Youth in Action- ohjelman mukainen. Siihen ei osallistunut kreikkalaista nuorisoryhmää eikä se edennyt suunnitellun ohjelman ja teeman mukaisesti.</p> <p>Tämän opinnäytetyön tavoitteena on selvittää ryhmätapaamisen merkitystä siihen osallistuneille nuorille. Tutkimuskysymyksillä selvitetään nuorten motivaatiota osallistua ryhmätapaamiseen, mitä odotuksia ryhmätapaamiseen liittyi, mitä projektin aikana opittiin ja mitä olisi vielä haluttu oppia, mitkä asiat onnistuivat ja mitkä epäonnistuivat. Lisäksi selvitetään miksi nuorten mielestä ryhmätapaamisia pitäisi tai ei pitäisi järjestää sekä mitä muuta kansainvälistä toimintaa nuoret toivovat.</p> <p>Lähestymistapana on fenomenologinen tapaustutkimus ja tutkimuslähteinä on kaksi aineistoa. Toinen on kerätty haastatteleamalla ryhmätapaamisprojektiin osallistuneita nuoria ja toinen aineisto koostuu ryhmätapaamisen aikana kuvatuista videoinneista ja valokuvista. Aineistotriangulaatio lisää tutkimuksen luotettavuutta.</p> <p>Ryhmätapaamisprojekti kesti puolitoista vuotta ja nuoret saivat paljon vastuuta sen aikana. He muun muassa suunnittelivat ja toteuttivat varainkeruuta maksaakseen matkakulujen 30 prosentin omakustannusosuuden. Nuorten aktiivisella osallistumisella projektiin saatiin aikaan hyviä tuloksia, vaikka itse ryhmätapaaminen koettiin epäonnistuneeksi. Ryhmätapaamiselle asetetut tavoitteet olisi kuitenkin haluttu saavuttaa ja suomalaisnuoret halusivat viettää aikaa kreikkalaisten nuorten kanssa. Nuoret kokivat matkan kuitenkin mukavaksi, mutta eivät osallistuisi samanlaiselle nuorten lomamatkalle uudestaan.</p> <p>Opinnäytetyössä tuodaan esille ongelmia, joita ryhmätapaamisprojektin aikana voi ilmetä. Myös onnistuneet asiat ja hyvät käytännöt selvitettiin. Tuloksista voi olla hyötyä muille ryhmätapaamista suunnitteleville. Niin virheistä, kuin hyväksi havaituista käytännteistä voi ottaa oppia, kun tavoitteena on onnistunut ryhmätapaaminen.</p>	
Asiasanat kansainvälisyys, osallistuminen, ryhmätoiminta, tapaustutkimus	

HUMAK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

The Degree Programme in Civic Activities and Youth Work

ABSTRACT

Author Jenni Nurkkala	Number of Pages 43 + 2
Title The young people's experiences of the youth exchange project	
Supervisors Maria Kontinen and Jaana Karjalainen	
Subscriber Rovaniemi 4H Association	
Abstract <p>This thesis addresses the young people's experiences of the Rovaniemi 4H Association's youth exchange project. The partner organization in Greece applied the funding from European Union's Youth in Action – program. Following the Youth in Action –program there should be at least two groups of youngsters participating at the youth exchange. The theme of the exchange was development of rural areas and the name of project was "New ways of participation in rural areas". Despite of the good plans of Finnish group the youth exchange wasn't like a real Youth in Action –project. There wasn't a group of Greek youngsters participating to exchange and daily program didn't follow the planned program and the theme.</p> <p>The aim of this thesis is find out what the project meant for the young people. The research questions were to determine the youngsters' motivation in participating in the youth exchange, their expectations for the exchange, what was successful and what was unsuccessful, and also what they learned and what they would have wanted to learn during the whole project. The aim of the additional questions is to determine whether this kind of youth exchange should or shouldn't be arranged and what other kind of international activities young people hope to be arranged.</p> <p>The approach is phenomenological case study and there are two sources of research material. The interviews with young people who participate to the project formed one material for the research and the other material is formed by the videos and photos which were taken during the exchange. This data triangulation increases reliability of the research.</p> <p>The project was long-term and the young people got lot of responsibility during it. Young people's active participation made it possible to get good results even though the youth exchange didn't succeed. The Finnish group wanted to reach their goals for the exchange and they expected that they would spend time with the Greek youngsters. Finnish youngsters told that the self-earned holiday trip was great, but they wouldn't take part to a same kind of youngsters' holiday trip again.</p> <p>Thesis points out problems which can occur in a youth exchange. Some successful issues and good practices were also figured out. The results might be beneficial for other people who are arranging a youth exchange. The mistakes as well as the good practices can be taken into consideration when the goal is to have a successful youth exchange.</p>	
Keywords internationalism, participation, group activities, case study	

SISÄLLYS	
1 JOHDANTO	5
2 4H-JÄRJESTÖ	7
2.1 Rovaniemen 4H-yhdistys	7
2.2 4H-järjestön kansainvälinen toiminta	8
3 RYHMÄTAPAAMISPROJEKTI	10
3.1 Youth in Action –ohjelman ryhmätapaaminen	10
3.2 Osallistumisen edistäminen	11
3.3 Nuorten ryhmätoiminta	12
3.4 Motivaatio	12
4 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN	14
4.1 Tavoite ja tutkimuskysymykset	14
4.2 Lähestymistapa	14
4.2.1 Fenomenologinen tapaustutkimus	14
4.2.2 Triangulaatio	16
4.3 Aineiston keruu	16
4.3.1 Teemahaastattelu	16
4.3.2 Videoinnit ja valokuvat	17
4.4 Analysointi	17
4.4.1 Fenomenologinen analyysimenetelmä	17
4.4.2 Teemat ja alateemat	19
5 TUTKIMUSTULOKSET	21
5.1 Motivaatio osallistua projektiin	23
5.2 Odotukset ja niiden toteutuminen	25
5.3 Onnistumiset ja epäonnistumiset	28
5.4 Oppiminen	31
5.5 Ryhmätapaamiset ja muu kansainvälinen toiminta	34
6 TUTKIMUKSEN LUOTETTAVUUS JA EETTISYYS	37
7 POHDINTA JA YHTEENVETO	39
LÄHTEET	42
LIITTEET	44

1 JOHDANTO

Tutkimukseni aiheena on selvittää nuorten kokemuksia Euroopan Unionin Youth in Action –ohjelman ryhmätapaamisprojektista. Opinnoissani olen suuntautunut kansainvälisen ja monikulttuurisen toiminnan kehittämiseen, joten kyseiset opinnot tukevat opinnäytetyötäni. Tutkimuksen ryhmätapaamisprojekti oli myös suuntaavien opintojeni projekti, johon osallistuin toisena ohjaajana. Minulla on ohjaajan näkökulmasta omat kokemukseni ryhmätapaamisprojektista. Koen, että projektin aikana nuoret saivat hyviä oppimiskokemuksia, vaikka ryhmätapaamisen teemaan liittyvät tavoitteet ja Youth in Action- ohjelman määrittelemät tavoitteet ryhmätapaamiselle eivät toteutuneet. Omista kokemuksistani huolimatta pyrin tutkimaan ryhmätapaamisprojektia ilman ennako-oletuksia nuorten käsityksistä, jotka muuten voisivat ohjata analyysiani tiettyyn suuntaan.

Rovaniemen 4H-yhdistyksestä osallistui kahdeksan 14 -18 – vuotiasta nuorta ja kaksi ohjaajaa ryhmätapaamiseen Kreikassa, elokuussa 2010. Projektin suunnittelu ja ryhmän kokoaminen aloitettiin keväällä 2009. Kesän aikana alkoi muodostua ryhmä, joka oli kiinnostunut lähtemään ryhmätapaamiseen ulkomaille ja myös vastaanottamaan kumppaniryhmän. Nuorista suurin osa ei tuntenut toisiaan ennestään, joten myös ryhmäytyminen oli osa prosessia.

Ryhmätapaaminen toteutettiin 1.-6.8.2010. Tämän opinnäytetyön toteutin maaliskuuhuhtikuussa 2011. Haastattelin ryhmätapaamisprojektiin osallistuneita nuoria ja hyödynsin matkan aikana kuvattua videomateriaalia ja valokuvia. Analysoin kahta aineistoa, koska videoinneista ja valokuvista selvisi tuoreita reaktioita ja elämyksiä matkan ajalta. Haastatteluiden avulla sain tietoa millainen käsitys projektista nuorille jäi sekä millaisia ajatuksia heillä on siitä kahdeksan kuukautta matkan jälkeen.

Järjestöt, koulut, kunnan nuorisotoimi ja monet muut tahot järjestävät nuorille kansainvälistä toimintaa, kuten ryhmätapaamisia tai luokkaretkiä ulkomaille. Kyseisillä matkoilla on yleensä jokin teema ja oppimistavoitteita. Aina matkat ja tavoitteet eivät kuitenkaan toteudu niin kuin on suunniteltu. Tämän tutkimuksen kohteena oleva ryh-

mätapaaminen on siitä esimerkkinä ja tutkimuksen tulokset voivat olla hyödyksi muille ryhmätapaamista suunnitteleville. Rovaniemen 4H-yhdistys hyödyntää tutkimuksen tuloksia toiminnassaan ja on tämän opinnäytetyön tilaaja.

2 4H-JÄRJESTÖ

4H on valtakunnallinen kansalais- ja nuorisojärjestö, jonka toiminta on ensisijaisesti harrastustoimintaa. 4H-harrastustoiminta on vapaaehtoista vapaa-ajan toimintaa, jolle on ominaista toiminnan monipuolisuus. Järjestön kasvatusajatteluun kuuluu, että lapsi ja nuori kehittyy ja kasvaa kohti vastuullista ja yritteliästä aikuisuutta. 4H-toimintamenetelmänä on ”Learning by doing” eli toiminnassa opitaan itse tekemällä. Toiminnassa tärkeintä on yritteliäisyys ja ahkeruus, yhteistyö, rehellisyys ja oikeudenmukaisuus sekä välittäminen ja suvaitsevaisuus. Nämä ovat 4H-toiminnan arvot. Ne tulevat esiin käytännön toiminnassa ja luovat toiminnalle perustan. (4H-järjestö 2011; 4H-nuorisotyö 2011, 3.)

4H-järjestön toiminta sai alkunsa Amerikassa 1900-luvun alussa. 4H-nuorisotyön arvopohja on osoittautunut kestäväksi ja se pysynyt samana vuosikymmenten ajan, sitä ole tarvinnut muuttaa, vaikka yhteiskunnalliset tilanteet ovat muuttuneet. Arvopohja muodostuu neljästä H-kirjaimesta: Head (Harkinta), Hands (Harjaannus), Heart (Hyvyys) ja Health (Hyvinvointi). Suomeen perustettiin ensimmäiset 4H-yhdistykset 1920-luvun puolivälissä. Vuonna 1928 perustettiin valtakunnallinen keskusliitto, joka tunnettiin nimellä Suomen Maatalouskerholiitto. (4H-nuorisotyö 2011, 3; 4H-järjestön historia 2011.)

2.1 Rovaniemen 4H-yhdistys

Rovaniemen 4H-yhdistys toimii paikallistasolla. 4H on tunnettu kerhoistaan, mutta järjestössä on paljon muutakin toimintaa. Kerhotoiminta on lähinnä lasten ja varhaisnuorten toimintaa. Yli 14-vuotiaille järjestetään koulutuksia, kuten lastenhoitaja-, dog-sitter-, pihataitaja-, ja läheispalvelukoulutuksia. Koulutuksen jälkeen voi työskennellä 4H-työpalvelussa ja ansaita omaa rahaa. Toiminnassa saadaan valmiuksia aktiiviseen kansalaisuuteen, yrittäjyyteen ja työelämään. Lisäksi järjestön toimintoihin kuuluvat leirit, retket, kurssit ja yrittäjäkoulutukset. (Rovaniemen 4H-yhdistys 2011.)

2.2 4H-järjestön kansainvälinen toiminta

”Kansainvälisyyskasvatuksen tavoitteena on, että ihminen hyväksyy toisten ihmisten erilaisuuden ja tuntee muita kulttuureita, ymmärtää ihmisten ja kansojen keskinäisen riippuvuuden ja ymmärtää tasa-arvon ja oikeudenmukaisuuden ihmisarvon perustaksi” (Myllymäki 2004, 8).

Kansainvälisyyskasvatus on osa 4H-järjestön toimintaa. 4H-järjestön kansainvälisessä toiminnassa päämääränä on, että jokaisella 4H-nuorella on mahdollisuus itseään kiinnostavaan kansainväliseen oppimiskokemukseen. Kansainvälisyys ei ole vain matkustamista ulkomaille ryhmävaihtojen tai seminaarien kautta. Kansainvälistyä voi kotimaassakin. 4H-kerhoissa on kansainvälistä toimintaa, niissä järjestetään muun muassa erilaisia kansainvälisiä teemailtoja tai tapahtumia. 4H-liiton www-sivuilta löytyy kansainvälisyystehtäviä, TOP (Tekemällä oppii parhaiten) –tehtäviä, joita voi tehdä itsenäisesti kotona tai kerhossa ohjaajan opastuksella. (Kansainvälisyys 4H-kerhossa 2011.)

Tehtävien ja muun kansainvälisen toiminnan tavoitteena on lasten ja nuorten kansainvälistyminen; he saavat tietoa eri maista, niiden kulttuureista ja kiinnostuvat osallistumaan kansainväliseen toimintaan. 4H-järjestön kansainvälinen ja monikulttuurinen toiminta edesauttaa erilaisuuden hyväksymistä ja kasvattaa lapsia ja nuoria rehellisyyteen ja oikeudenmukaisuuteen. 4H järjestää lisäksi kansainvälisyyskoulutuksia, joissa muun muassa käsitellään monikulttuurisuutta ja suunnitellaan kansainvälisiä toimintoja (IFYE ja SIRYE 2011.)

4H-järjestön yhtenä tavoitteena on parantaa suomalaisten 4H-nuorten mahdollisuuksia liikkua paikasta toiseen ja osallistua erilaisiin kansainvälisiin vaihto-ohjelmiin. Kerhot tai yhdistykset voivat suunnitella ja toteuttaa omia kansainvälisiä hankkeita. Esimerkkinä juuri tässä opinnäytetyössä käsiteltävä ryhmätapaamishanke, johon haettiin rahoitus EU:n Youth in Action –ohjelmasta. Nuoret voivat lähteä nuorisovaihtoon myös 4H-järjestön oman nuorisovaihdon kautta. IFYE (International 4H Youth Exchange) on kansainvälinen 4H-vaihto. IFYE -nuori voi lähteä vaihtoon 1-6 kuukaudeksi ja asua eri isäntäperheissä muutaman viikon kussakin. Nuorille on tarjolla myös

kansainvälisiä leirejä ja lyhyempiä nuorisovaihtoja SIRYE (International Shortterm 4H Youth Exchange). (emt.)

3 RYHMÄTAPAAMISPROJEKTI

3.1 Youth in Action –ohjelman ryhmätapaaminen

Youth in Action -ohjelma on Euroopan Unionin nuorisotoimintaohjelma, joka tarjoaa kansainvälistymismahdollisuuksia 13–30-vuotiaille nuorille, nuorten parissa toimiville sekä yleishyödyllisille organisaatioille. Ryhmätapaamishankkeet kuuluvat yhtenä osana kyseiseen ohjelmaan. Suomessa Euroopan unionin koulutus- ja nuorisohjelmien kansallisesta toimeenpanosta vastaa CIMO - kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön asiantuntija- ja palveluorganisaatio. (CIMO 2011.)

Youth in Action –ohjelman ryhmätapaaminen on vähintään kahden maan ja kahden ryhmän välinen hanke. Siihen voi osallistua 16 - 60 nuorta. Rahoitusta ryhmätapaamiselle hakee hanketta isännöivä taho. Rovaniemen 4H-yhdistys osallistui ryhmätapaamiseen Kreikassa, joten kumppaniryhmä haki rahoituksen oman kansallisen toimistonsa kautta. Rahoitusta ei ole tarkoitettu nuorten matkoille, joita voidaan luokitella esimerkiksi turismiksi tai vapaa-ajan matkailuksi. (emt.)

Tapaamisella on tavoitteet ja aihe, jonka ympärille tapaamisen ohjelma rakentuu. Nuorilla on mahdollisuus oppia aiheesta ja tutustua toisen maan kulttuuriin. Aiheesta pitää sopia yhdessä ja sen pitää kiinnostaa osallistujia ja vastata heidän tarpeisiinsa. Rovaniemen 4H-yhdistyksen ja kreikkalaisen kumppanitahon ryhmätapaamisen aiheena oli oman asuinalueen kehittäminen ja projektin nimi oli ”New Ways of Participation in Rural Areas”. Nuoret olivat kiinnostuneita oppimaan aiheesta; muun muassa millaista on nuorten vapaa-ajan vietto Suomessa verrattuna Kreikkaan, mitä nuoret harrastavat kummassakin maassa, onko nuorille yhtäläillä kesätyöpaikkoja tai jatko-opiskelupaikkoja omalla kotipaikkakunnalla. (emt.; Euroopan komissio 2010, 29, 37.)

Youth in Action -ohjelma tukee nuorten oppimista vapaa-ajalla ja arjessa eli nonformaalia, koulun ulkopuolista oppimista. Nuorten ryhmätapaamiset ovat osallisuusprojekteja, joihin nuoret sitoutuvat tehden monimuotoisia valmisteluja ja suunnittelevat

tapaamista. Projektiin sisältyy sen valmistelu, varainkeruu, toteutus, arviointi ja mahdolliset jatkotoimet, kuten hankkeesta kertominen muille nuorille. Rovaniemen 4H-yhdistyksen nuoret valmistelivat ja suunnittelivat projektia vapaa-ajallaan. Ryhmätapaamisen ajaksi he suunnittelivat toiminnallisia ja nonformaaleja menetelmiä työpajojen toteuttamiseen. (CIMO 2011; Euroopan komissio 2010, 37.)

3.2 Osallistumisen edistäminen

Nuorisolaki määrittelee nuorten osallistumisesta ja kuulemisesta seuraavasti:

”Nuorille tulee järjestää mahdollisuus osallistua paikallista ja alueellista nuorisotyötä ja -politiikkaa koskevien asioiden käsittelyyn. Lisäksi nuoria on kuultava heitä koskevissa asioissa” (Nuorisolaki 2006).

Kurikka (1997) ja Suurpää (1996) mukaan osallistuminen on mukanaoloa muiden määrittelemissä tilanteissa eikä niinkään omakohtaista aktiivista vaikuttamista. Nykyään nuoret osallistuvat vapaamuotoisiin ryhmiin, jotka ei vaadi paljon sitoutumista eikä toiminnasta tarvitse ottaa vastuuta. (Harju 2004.)

Rovaniemen 4H-yhdistyksen ryhmätapaamisprojektissa ohjaajat määrittivät nuorten osallistumisen projektiin olevan toiminnallista ja aktiivista mukanaoloa. Nuoret vaikuttivat projektin suunnitteluun ja toimintoihin, eivätkä ohjaajat suunnitelleet projektia heille valmiiksi. Tässä on kyse osallistumisen edistämisestä; nuorten oli tehtävä oma osansa, jotta projekti toteutuisi. Ohjaajat ja muut nuoret toimivat osallistumisen edistäjinä toisilleen. Matka motivoi myös osallistumista, sillä sitä ei saavutettaisi ilman sitoutumista ja aktiivista valmisteluihin osallistumista.

Youth in Action –ohjelman yksi tärkeimmistä piirteistä on, että tuettujen hankkeiden tulee edistää nuorten arkielämän aktiivisuutta. EU:n neuvosto on päättänyt yleisissä tavoitteissaan, että nuorten osallistumista yhteiskunnalliseen elämään paikallisyhteisössään tulee edistää. Lisäksi tulee edistää nuorten osallistumista demokratiaan ja tukea erilaisia oppimistapoja osallistumisen edistämiseksi. (Euroopan komissio 2010, 9.)

Ryhmätapaamisprojektissamme nuoret toimivat yhdessä vuorovaikutuksessa keskenään ja jokainen sai mahdollisuuden kertoa mielipiteensä. Kaikkien tietoja ja ehdotuksia sekä erityisosaamisalueita kunnioitettiin ja ne huomioitiin projektin suunnittelussa. Osallistuminen ryhmätapaamisprojektiin oli samalla oppimisprosessi.

(vrt. emt., 10.)

3.3 Nuorten ryhmätoiminta

Ryhmätoimintaan tarvitaan ryhmä, joka on tietoinen itsestään ja ryhmän toiminnasta. Ryhmällä tulee olla yhteinen päämäärä, joka on muodostunut ryhmäläisten henkilökohtaisista tavoitteista. Ryhmän tulee toimia vuorovaikutteisesti, kaikki ryhmäläiset huomioiden. Ryhmätoiminnassa on keskeistä niin itse toiminta kuin siitä oppiminen. Ryhmässä oleminen ja ryhmätoiminnan eri vaiheille altistuminen ja niistä oppiminen ovat myös keskeisiä asioita. (Kivelä & Lempinen 2009, 28.)

Ryhmätapaamiseen osallistunut suomalaisnuorten ryhmä muodostui nuorista, jotka eivät tunteneet toisiaan entuudestaan. Nuoret tulivat mukaan ryhmään yhteisten tavoitteiden vuoksi. Ryhmätapaamiseen osallistuneen ryhmän toiminta oli tavoitteellista, ja tarkoituksena oli käyttää toiminnallisia työtapoja. Ryhmätoiminta oli säännöllisesti tapaamisia ja ryhmätoimintamme oli pitkäkestoista. (vrt. emt. 28.)

Ryhmätoiminnan voimana on vapaaehtoisuus. Kun ryhmä toimii hyvin ja demokraattisesti, saavat nuoret onnistumisen kokemuksia ja heistä tulee itsenäisempiä sekä yhteistyökykyisiä kansalaisia. Nuorisoryhmässämme jokaiselle nuorelle jaettiin omat tehtävänsä ja roolinsa. Jokainen sai vastuullisia tehtäviä ja näin mahdollisuuden kasvaa vastuuseen niiden kautta. Myös itsetunto kasvaa onnistuneiden suoritusten kautta. Kun itsetunto ja uskallus paranevat niin kyvytkin kehittyvät. (vrt. Puonti 1989, 8.)

3.4 Motivaatio

Motivaatio on motiivien eli yksittäisten mielitekojen tai tarpeiden aiheuttama tila, joka aktivoi ihmistä toimimaan tai olemaan toimimatta. Motivaatiota on kahden tyyppistä;

sisäistä ja ulkoista. Sisäinen motivaatio liittyy tilanteeseen, jolloin ihminen toimii itsensä vuoksi, omasta mielenkiinnosta tai oppimisen ilosta. Ulkoisia motivaatiotekijöitä ovat esimerkiksi ulkopuolisen hyväksynnän hakeminen, yhteenkuuluvuuden tarve tai esimerkiksi raha. (Kivelä & Lempinen 2009, 11; Brax 2003.)

Motivaatio on tilannesidonnainen, ja oma asenne vaikuttaa siihen haluaako osallistua eri toimintoihin. Yleismotivaatiota voi kutsua asenteeksi. Jos toiminta ei ole mieluista, se näkyy suorituksessa tai oppimisessa. Yhtenä tutkimuskysymyksenä on selvittää nuorten motivaatiota osallistua ryhmätapaamisprojektiin. (Brax 2003.)

4 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

4.1 Tavoite ja tutkimuskysymykset

Opinnäytetyön tavoitteena on selvittää nuorten kokemuksia ryhmätapaamisprojektista. Tutkimuskysymyksien avulla selvitän nuorten motiiveja osallistua ryhmätapaamisprojektiin, matkaan kohdistuneita odotuksia ja niiden toteutumista, onnistumisia ja epäonnistumisia sekä oppimiskokemuksia.

Opinnäytetyön tutkimuskysymyksinä ovat: Miksi halusit osallistua kyseiseen ryhmätapaamiseen ulkomailla? Miten odotukset ja todellisuus vastasivat toisiaan? Mitkä asiat onnistuivat ja mitkä epäonnistuivat? Mitä opit ja mitä olisit halunnut vielä oppia matkan/projektin aikana?

Tulevaisuutta ajatellen tavoitteena on selvittää, mitä mieltä nuoret ovat ryhmätapaamisten järjestämisen kannattavuudesta, millaista muuta kansainvälistä toimintaa he toivovat nuorille järjestettävän, millainen merkitys varainkeruulla oli kyseisessä projektissa ja mitä olisi pitänyt tehdä toisin. Tuloksista voi olla hyötyä uutta ryhmätapaamista suunniteltaessa ja muut ryhmätapaamisen järjestäjät voivat saada vinkkejä oman projektin suunnitteluun ja toteuttamiseen.

4.2 Lähestymistapa

Tein laadullisen tutkimuksen Rovaniemen 4H-yhdistyksen nuorisoryhmän matkasta Thessalonikiin, Kreikkaan. Käytin laadullista tutkimusotetta ja lähestymistapana fenomenologista tapaustutkimusta, koska tarkoitukseni oli selvittää nuorten omia, henkilökohtaisia tuntemuksia ja kokemuksia ryhmätapaamisesta.

4.2.1 Fenomenologinen tapaustutkimus

Fenomenologian perusti saksalainen filosofi Edmund Husserl (1859-1938). Fenomenologia on filosofinen suuntaus, joka tutkii ihmisen havaintoihin ja kokemuksiin

perustuvaa tietoisuutta ilmiöstä. Fenomenologisessa tutkimuksessa haastateltaviksi valitaan ihmisiä, joilla on eläviä ja omakohtaisia kokemuksia tutkijaa kiinnostavasta ilmiöstä. Tapaustutkimukselle on luonteenomaista, että yksittäisestä tapauksesta tuotetaan yksityiskohtaista tietoa. Syrjäläinen ja Numminen (1988) kuvailevat tapauksen kokonaisvaltainen ymmärtäminen olevan tärkeämpää kuin yleistämisen. Tavoite, on kuvata tapausta, ei yleistää. Mutta jos tapaustutkimuksessa jotain yleistetään, niin silloin pyritään teorioiden yleistämiseen ja laajentamiseen. (Saarela-Kinnunen & Eskola 2001, 163.)

Fenomenologisessa tutkimuksessa keskeistä on ymmärtää tutkittavan kokemukset ja tutkimuksen tulee perustua tutkittavien kokemuskuvauksiin, jotta tutkimus olisi objektiivinen. Tutkijalla muodostuu käsitys aiheesta tutkittavien kertomien kokemusten myötä eli kokemusten tulkitseminen ja niiden ymmärtäminen tapahtuu tutkijan toimesta, subjektiivisesti. Subjektiivinen näkökulma auttaa ymmärtämään ja kuvailemaan kokemuksia. Tutkijan henkilökohtaisista ennako-oletuksista eroon pääseminen tekee kuitenkin tutkimuksesta objektiivisemmän, jolloin tutkija ei vaikuta tutkimuskohteeseen. (Perttula 2005, 156-157.)

Sulkeistan esioletukseni siitä, mitä mieltä nuoret ryhmätapaamisesta olisivat. Tarkoituksena on päästä eroon ennakkokäsityksistäni. Sulkeistamista kutsutaan reduktioksi, jolloin yritetään estää tutkijan ennako-oletuksien vaikutus hankittuun aineistoon. Fenomenologinen reduktio ei sisällä absoluuttista esioletuksista eroon pääsemistä, se kuitenkin mahdollistaa aidon analyysin ja kuvauksen. (vrt. Liimakka 2011.)

Fenomenologiseen filosofiaan perustuva tutkimus etenee kehämäisenä prosessina, joka jakautuu eri vaiheisiin, niin sanottuihin fenomenologisiin askeliin. Eri teoreetikkojen esittämät tulkinnan askelista poikkeavat toisistaan. Herbert Spiegelbergin (1984) askeleet tavoittelevat ilmiön merkitysten ymmärtämistä. Tutkimuksessani etenen niiden mukaan, koska ne sopivat lähestymistavaksi tähän tapaukseen. Askeleiden avulla minun on helpompi jäsentää ja vaiheistaa tutkimukseni. Spiegelbergin tulkinnan taustalla on Husserlin esittämiä ajatuksia. (Judén-Tupakka 2007, 66.)

4.2.2 Triangulaatio

Triangulaatio eli ”kolmiomittaus” on keino, jolla tarkoitetaan useamman tutkimusmenetelmän yhdistämistä samassa tutkimuksessa. Käytän aineistotriangulaatiota lisäkseni tutkimuksen luotettavuutta, eli ryhmätapaamiseen liittyviä erilaisia aineistoja on kaksi. Hyödynnän tutkimuksessa havainnointia videomateriaaleista ja valokuvista sekä teemahaastattelun aineistoa. Pelkkä haastatteluaineisto voi jättää aukkoja, koska nuoret muistelevat matkaa kahdeksan kuukauden takaa. Triangulaatio antaa paremman ja monipuolisemman kokonaiskuvan tutkittavasta ilmiöstä ja lisää tutkimuksen luotettavuutta. (Kananen 2010, 71-73; Virtuaaliammattikorkeakoulu 2007.)

4.3 Aineiston keruu

4.3.1 Teemahaastattelu

Tulkitsen kahta aineistoa, joista toisessa käytin menetelmänä puolistrukturoitua haastattelua eli teemahaastattelua. Puolistrukturoidussa haastattelussa kysymykset ovat kaikille samat, mutta siinä ei käytetä valmiita vastausvaihtoehtoja. Haastatteluni muodostui neljästä pääteemasta: motivaatio osallistua projektiin, odotukset ja niiden toteutuminen, onnistumiset ja epäonnistumiset, mitä opittiin ja mitä olisi vielä haluttu oppia. Valmiiden teemojen lisäksi haastatteluiden kautta nousi esiin uusia teemoja. (vrt. Eskola & Vastamäki 2001, 33-37.)

Haastattelupaikan tulee olla rauhallinen, jotta haastattelija ja haastateltava pystyvät keskittymään itse haastatteluun. Haastattelutilan tulisi olla mahdollisimman neutraali, ettei haastateltava tunne oloaan epävarmaksi. Tein haastattelut pääasiassa haastateltavien kotona, jolloin haastattelu tila oli tuttu ja turvallinen. Yhden haastattelun tein kahvilassa, mutta samassa tilassa ei ollut muita. (vrt. emt. 28.)

Käytin aineiston keruumenetelmänä haastattelua, koska se oli mielestäni paras keino tavoittaa nuoria ja saada heidät kuvaamaan kokemuksiaan. Tavoitin kaikki ryhmätapaamiseen osallistuneet nuoret ja sain kaikilta luvan haastatteluun. Alaikäisten nuorten vanhemmilta pyysin lisäksi kirjallisen suostumuksen haastatteluun. Videoin teke-

mäni haastattelut, jotta pystyisin myöhemmin palaamaan kuvattuihin haastatteluihin. Haastattelujen kirjaaminen paperille haastattelutilanteessa olisi ollut liian työlästä, enkä olisi varmaan edes saanut kaikkea olennaista vastauksista kirjattua ylös. (vrt. Kananen 2010, 58.)

Haastattelut kestivät noin parikymmentä minuuttia. Ennen videoinnin aloittamista keskustelimme kuulumisista ja muuten vain jutustelimme, jotta tunnelma olisi rentoutunut kun aloitamme virallisen haastattelun. Yhteinen kokemus projektista auttoi, kun ymmärsin helposti mistä haastateltava puhui. (vrt. Eskola & Vastamäki 2001, 30-32.)

4.3.2 Videoinnit ja valokuvat

Ryhmätapaamisesta on monen tunnin verran videomateriaalia sekä paljon kuvia. Videoinneilta ja valokuvista tein havaintoja nuorten toiminnasta ja käyttäytymisestä. Havainnoin reaktioita, eli välittömiä tuntemuksia, elämyksiä, kysymyksiä. Kirjoitin muistiinpanoja havainnoistani ja kokosin muistiinpanoista tiedoston, jossa on tärkeimmät havainnot ja nuorten kommentteja litteroituna.

Videointien katsominen oli erittäin työlästä, sillä materiaalia oli paljon. Videokamera heilui ja materiaalia oli kuvattu muun muassa kävellessä tai bussissa istuttaessa, jolloin vilisevä maisema aiheutti minulle pahoinvointia videointeja katsoessani. Koin kuitenkin videoinnit ja valokuvat hyödylliseksi aineistoksi ja niistä pystyin tulkitsemaan nuorten kokemuksia heti tapahtumien ja toimintojen jälkeen.

4.4 Analysointi

4.4.1 Fenomenologinen analyysimenetelmä

Fenomenologia tutkimuksellisena lähestymistapana ohjaa tutkimuksen vaiheita. Noudatan analysoinnissa fenomenologian askeleita Spielbergin mukaan. Ensimmäinen askel on ilmiön tarkastelua, jolloin asetin tutkimusongelman sekä tutkimuskysymykset. Lähestymistavaksi otin fenomenologinen tapaustutkimuksen, koska se on juuri tiettyyn ilmiöön liittyvien kokemusten tutkimusta. (emt. 69, 87.)

Toinen askel on tutkijan näkökulman muodostumista. Koska olin itse ohjaajana tutkimassani ryhmätapaamisprojektissa, minun ei tarvinnut perehtyä siihen etukäteen. Lähestymistapani tutkimukseen oli tulkita nuorten kokemuksia. Toinen askel on tavoitetun tiedon kyseenalaistamista. Tutkimukseni näkökulmaksi valitsin nuorten kokemukset ja käsitykset ryhmätapaamisprojektista. (emt. 74-76, 87.)

Kolmas askel on tutkimusaineiston keruuta. Aineistot sain havainnoimalla ja haastatteleamalla. Kolmas askel on välittömän kokemuksen tavoittamista ilmiöstä, ja tuolloin mielessäni olivat vasta käydyt haastattelut. Haastattelujen jälkeen minulla oli alustava mielikuva nuorten kokemuksista. Ryhmätapaamisen merkityksiä pystyin myös pohtimaan alustavasti. (emt. 76-77, 87.)

Neljäs askel on analyysin muodostamista. Tutkimusaineisto tulee hahmottaa kokonaisuudessaan. Litteroin haastatteluista keräämäni aineiston videoilta kirjalliseen muotoon. Litteroitua tekstiä tuli noin 60 sivua. Analyysin perusteella rakentuu ilmiön olemuksen teemat sekä alustavat merkitykset. Neljännellä askeleella tarkistetaan, onko kuvaus ilmiöstä peräisin kokemuksesta vai onko tieto tullut muualta. Kuvaukseen ei saa tuoda mitään, joka ei ole peräisin ja löydetty kokemuksesta. (vrt. Judén-Tupakka 2007, 77-78, 87.)

Etenin yksi haastattelu kerrallaan ja kokosin ensin jokaisen haastateltavan vastauksen omaan taulukkoonsa. Luin haastattelut monta kertaa litteroituani ne. Mietin, mikä haastateltavalle nuorelle oli todella tärkeää ja mitkä asiat toistuivat useamman kysymyksen kohdalla. Kirjoitin kommentteja kohtiin, joissa sama asia tuli esille useampaan kertaan ja vahvistivat näin toinen toisiaan. (vrt. Liimakka 2011.)

Seuraavaksi tein taulukon, johon kirjoitin kaikki haastattelukysymykset ja niihin kaikkien haastateltavien vastaukset. Näin oli helpompi verrata vastauksia ja saada selville yleinen käsitys ryhmätapaamisprojektista. Järjestin haastattelukysymykset teemoitain ja haastateltavien vastauksista nousi esiin myös uusia alateemoja. Teemojen avulla kuvaan keskeiset kokemukset kaikkien nuorten välillä. Prosessin ajan tärkeää pidin mielessä yksilölliset tapaukset samalla kun hain yhteyksiä. Eli kerron myös poikkeavista mielipiteistä ja kokemuksista. (vrt. emt.)

Käytin lisäksi aineistotriangulaatiota luotettavuuden mittaamiseen. Näin aineistot varmentavat toisiaan, eli tutkimustuloksissa yhdistin kahden eri aineiston tulokset. Haastattelun vastauksien yhteydessä otin esille videoinneilta ja valokuvista havaittuja asioita, jotka täydensivät haastatteluissa kerrottuja kokemuksia. (vrt. emt., 77-78, 87.)

Viidennellä askeleella on tiedostettu ilmiö ja sen olemus. Tuolloin tarkistetaan kuvauksen istuvuus, millainen on ilmiön syvin olemus, joka voi olla esimerkiksi tutkimustehtävästä riippuen riittävä päätös analyysille. Tuon esille vastaukset tutkimuskysymyksiin ja tutkimusongelmaan eli kuvaan ryhmätapaamisprojektia nuorisoryhmän näkökulmasta. (vrt. emt. 78-81, 87.)

Kuudennella askeleella selvitetään vastaako tieto ilmiötä itseään ja onko tutkimus validi. Keinona käytetään reduktiota eli ennakko-oletusten sulkeistamista. (emt. 81-83, 87.)

Seitsemäs askel on piilomerkitysten löytämistä sekä syvämerkityksien tulkintaa. En kuitenkaan löytänyt piilomerkityksiä tai osannut sellaisia tulkita. (emt. 83-84, 87.)

4.4.2 Teemat ja alateemat

Analyysivaiheessa järjestin haastattelujen vastaukset pääteemoittain ja alateemoittain. Pääteemat selvittävät juuri kyseistä ryhmätapaamisprojektia ja sen arviointia. Alateemat käsittelevät ryhmätapaamisia sekä kansainvälistä toimintaa yleisesti. Pääteemoja ovat motivaatio osallistua projektiin, odotukset ja niiden toteutuminen, onnistumiset ja epäonnistumiset sekä oppiminen. Haastettujen alateemoina ovat ryhmätapaamiset ja kansainvälinen toiminta, varainkeruun merkitys sekä nuorten osallistuminen projektiin.

Tutkimuksessa selvitän reaktioita, eli välittömiä vaikutuksia joita matkan toiminnot ovat nuorissa aiheuttaneet. Niitä ovat kokemukset, elämykset, uudet ajatukset, kysymykset tunnelmat ja vaikutelmat. Niitä selvitän lähinnä video- ja valokuvamateriaalien avulla. (vrt. Kivelä & Lempinen 2009, 47.)

Oppimista selvitan haastattelujen perusteella. Oppia voi esimerkiksi uutta tietoa tai uuden taidon. Oma osaaminen eri asioissa voi kehittyä tai uudet kokemukset voivat muuttaa aiempia käsityksiä. Oppiminen voi siis olla vanhan tiedon muuttumista tai uudelleen aktivoimista. Ryhmävaihdon aikana tai heti sen jälkeen voisin selvittää vain pintapuolista oppimista. Varsinaista oppimisen kuvausta selvitan haastattelujen perusteella, sen mukaan mitä nuoret itse nimeävät oppineensa. (vrt. emt. 47.)

Ryhmätapaamisprojektin aikaiset kokemukset voivat myös saada aikaan muutoksen, eli opitun kokeilun ja käyttöönottamisen omaan elämään, arjenhallintaan, käytäntöihin ja ympäristöön. Varsinainen muutos on usein toteennäytettävissä vasta ryhmätapaamisen jälkeen. Tätä selvitin haastatteluilla. (vrt. emt. 47-48.)

Selvitän myös ryhmätapaamisessa saatua hyötyä eli etuja tai haittojen vähenemisiä. Nämä hyödyt voidaan olettaa aiheutuneeksi siitä muutoksesta, jonka ryhmätapaamisen kuluessa alkanut oppiminen on mahdollistanut. Hyöty voi olla luonteeltaan määrällistä tai laadullista. Sen kuvaamista ei kannata tavoitella välittömästi ryhmätapaamisen jälkeen. (vrt. emt. 48.)

5 TUTKIMUSTULOKSET

Opinnäytetyöni tarkoitus oli tutkia nuorten kokemuksia Rovaniemen 4H-yhdistyksen projektista ja projektin merkitystä siihen osallistuneille nuorille. Selvitin nuorten motiiveja osallistua ryhmätapaamisprojektiin, matkaan kohdistuneita odotuksia ja niiden toteutumista, onnistumisia ja epäonnistumisia sekä oppimiskokemuksia. Opinnäytetyöni voi antaa vinkkejä muille nuorisovaihtoa suunnitteleville. Tulosten raportointi kahdesta eri aineistosta (videoinnit/valokuvat ja haastattelututkimus) etenee tutkimuksen pääteemojen mukaisessa järjestyksessä. Kahden osatutkimuksen tulokset esitetään yhdistettynä.

Ensimmäisenä haastattelukysymyksenä oli ”mitä viime elokuun Kreikan matkasta tulee ensimmäisenä mieleen?” Osalle nuorista muistui mieleen yksittäisiä kokemuksia, hyviä tai huonoja. Kolme nuorista mainitsi suunnitelmien toteutumattomuuden, kumppaniryhmän puuttumisen tai tapaamisen muuttumisen lomamatkaksi. Koska Youth in Action –ohjelman mukaan rahoitusta ei myönnetä nuorten matkoille, jotka voidaan luokitella turismiksi tai vapaa-ajan matkailuksi. Tässä tapauksessa ryhmätapaamisemme ei täyttänyt Youth in Action –ohjelman kriteereitä. (vrt. CIMO 2011.)

”Ekana tulee mieleen aurinko, yllätys, yllätys! Ja kaikki porukka, oli kiva reissu. Ja tietenkin tulee mieleen ne kaikki epäkohdat siellä. Ja sitten kaikkia yksittäisiä tapahtumia. Käytiin rannalla ja museossa, ja syötiin hedelmäkaupan hedelmiä.”

”No tuota, tulee vähän mieleen semmonen floppi. Ainakin siltä toiselta puolelta, niillä ei ollut niitä nuoria ja jos niitä oli niin ne.. no olihan ne nuoria, mutta ei niinku ihan saman ikäisiä ku meillä. Ei ollut ees semmosta tiettyä kohderyhmää, että ne aina vaihteli. Mutta olihan se mukava niin käyä siellä, ainakin meidän osalta. Saatiin jotakin tehtyä mitä oli suunniteltu.”

”Kun ekana mieltii sitä Kreikan nuorisovaihtoa, niin niitä nuoria ei oikein ollu. Se oli enemmänki niinku Kreikan lomamatka.”

”No semmonen suunnitelmien toteutumattomuus, että meillä oli niin paljon kaikkea suunniteltuna ja odotuksia. Ja minun mielestä se oli sitten vaan semmonen lomamatka.”

Kreikassa ei ollut virallista kumppaniryhmää. Yksi kreikkalainen nuori osallistui suomalaisryhmän kanssa suurimpaan osan aktiviteeteista. Välillä joukko nuoria aikuisia oli mukana satunnaisissa aktiviteeteissa. He olivat 23-29 –vuotiaita, eli vanhempia kuin suomalaisryhmän nuoret. Videoinneilta näkyi, kuinka osa heistä oli mukana vain yhtenä iltana ja he osallistuivat toimintoihin hyvin satunnaisesti.

”... Minulle tulee aina jotenki ensimmäisenä mieleen siitä (ryhmätapaamisesta) se, kun yks päivä kun me istuttiin siellä...nuoriso-, vapaa-ajankeskuksessa. Ja se piti meille se -- (ohjaaja) sitä luentoa... se on jääny jotenki päällimmäisenä mieleen, vaikka se oli ... joku tuskallinen päivä. Siellä kuuma oli ja samoja asioita joita -- (toinen ohjaaja) oli kertonut...se tulee aina mieleen ku siitä puhutaan...”

Kyseinen luento ei ollut nuoren mielestä hyvä, koska asiat olivat tuttuja jo ennestään. Aihe käsitteli Euroopan Unionin Youth in Action –ohjelmia. Ryhmätapaaminen on yksi niistä ja ennen ryhmätapaamiseen osallistumista olimme kertoneet nuorille mistäkin Youth in Action –ohjelmista. Videopäiväkirjoissa muutkin nuoret ilmaisevat luennon olleen pitkästyttävä ja turha.

Ryhmätapaamisen ohjelmaan kuului vaellusretki luonnossa. Kaksi suomalaisnuorista ei osallistunut vaellukseen. Vaellukselle lähteneistäkin osa kääntyi takaisin eksytyään reitiltä. Eksyminen oikealta reitiltä ja vaarallisessa maastossa kiipeäminen koettiin huonosti suunnitelluksi toiminnaksi ja haastattelussa yksi nuorista mainitsen sen yhdeksi epäonnistuneimmaksi asiaksi. Nuori, joka ei osallistunut vaellusretkelle, kertoi seuraavaa kysyessäni, mitä olisi voinut tehdä toisin matkaa ajatellen:

”No jos mie nytten mietin, niin mie en menny sinne vaellukselle siinä yhdessä välissä. Mietin, että oisin voinu, että ois ollu kiva lähteä sinne ja nähdä Kreikan luontoa. Mutta kun olin laiska enkä jaksanut lähteä mukaan...”

Vaelluksella matkaa jatkaneet olivat löytäneet oikean reitin, ja olivat innoissaan näkemistään maisemista sekä onnistumisen tunteesta. Videoinneissa he kertoivat kuinka muut olivat luovuttaneet, ja he sisukkaimmat jaksoivat loppuun asti hyvillä mielin.

”No mulla tulee ensimmäisenä mieleen se kun me käytiin siellä luonnossa. Se oli minusta kaikista parasta, että siellä näky Kreikan luonto. Ja kaikki sano, että se on semmosta kuivaa, mutta sitten loppupelissä siellä olikin vihreitä kasveja ja värikkäitä kukkia. Ja se oli vähän erikoista kun sieltä löyty se koiran pääkallo. Se jäi sitten ainakin mieleen... Kaikki oli oikeestaan aika mielenkiintosta.”

5.1 Motivaatio osallistua projektiin

Nuorista kaksi ei ollut käynyt koskaan aiemmin ulkomailla. Kaksi oli käynyt vain Pohjoismaissa tai kauimpana Virossa. Yksi oli käynyt aiemmin Kreikassa. Yksi nuorista oli osallistunut ryhmätapaamiseen kerran aiemmin koulun kautta. Kolme nuorista ei ollut aiemmin matkustanut lentokoneella. Videointeihin oli tallentunut yhden lentokoneella ensi kertaa matkustanut nuoren tunnelmat heti lennon jälkeen:

”Se oli älyttömän mahtavaa. Heti uudestaan!”

Kreikan ryhmätapaamisprojektin jälkeen kolme nuorista on osallistunut muihin vastaaviin projekteihin. Yksi nuorista kertoi, että Kreikan projekti oli kansainvälisenä projektina hänelle ensimmäinen, mutta sen jälkeen hän on ollut mukana neljässä eri hankkeessa. Tekemämme ryhmätapaamisprojekti edesauttoi kolmen nuorten osallistumista muihin kansainvälisiin projekteihin. Youth in Action -ryhmätapaamisprojektien tulisi lisätä nuorten aktiivista osallistumista arkielämän yhteisöissään ja tältä osin tavoite toteutui. (vrt. Euroopan komissio 2010, 9.)

Selvitin, miksi nuoret halusivat osallistua kyseiseen ryhmätapaamiseen ulkomailla. Viisi nuorista mainitsi motiiviksi ulkomaille pääsyn ja matkustamisen.

”Mulla ainakin kiinnostaa matkustaminen ja sitten tuo kuulosti tosi kivalta, silleen, että pienellä porukalla lähetään. Suurin piirtein saman ikäisiä nuoria, niin tapaamaan muun maan nuoria. Tutustumaan niitten kulttuuriin.”

”Kiinnosti se, että pääsis ulkomaille kun mie oon aina halunnu käyä.”

Nuorista neljä mainitsi syyksi päästä tutustumaan uusiin ihmisiin. Kaksi mainitsi monikansallisista kokemuksista ja kansainvälisestä projektista olevan hyötyä opintojen kannalta. Kielitaidon kehittyminen matkan aikana oli myös yksi syy osallistumiseen.

”Halusin, että mie pääsisin käymään jossain ulkomailla ja tapaamaan joitain ulkomaalaisia ihmisiä. Ja että mie uskaltaisin enemmän puhua englantia kun mie oon siinä tosi huono, ja mulla on parantunu se, että mie oon nyt paljon avoimempi tunneillakin koulussa.”

Nuori kertoi saaneensa puhua paljon englantia matkan aikana. Matka ansiosta hänellä on nyt enemmän rohkeutta puhua englantia ja hän on englannintunneilla aktiivisempi. Englanninkielen puhuminen oli alun perinkin yksi hänen motiiveistaan osallistua ryhmätapaamiseen.

Rovaniemen 4H-yhdistyksen toiminnanjohtaja tiedotti mahdollisuudesta osallistua ryhmätapaamisprojektiin sähköpostitse 4H-nuorille. Sen jälkeen ensimmäisissä tapaamisissa nuoret eivät vielä sitoutuneet mihinkään, vaan heille kerrottiin tuossa vaiheessa projektin vaiheista, joihin kuuluisi varainkeruuta sekä projektin suunnittelua yhdessä. Varainkeruu matkaa varten sekä yhdessä projektin suunnittelu olivat vaikuttaneet yhtenä motivoivana tekijänä nuoren osallistumiseen. Hän piti varainkeruuta sekä nuorten mahdollisuutta osallistua ja vaikuttaa projektin toteutukseen hyvänä:

”...minusta se oli tosi kiva just se varainhankinta ja semmonen yhdessä projektin suunnittelu. Kuulosti hyvältä hommalta, niin joo lähin sitten mukkaan.”

Hyvä motivaatio varainkeruuseen näkyi nuoren toiminnassa. Hän mainitsi muidenkin haastattelun kysymyksien yhteydessä sen, kuinka hän oli pitänyt varainkeruuprosessista.

5.2 Odotukset ja niiden toteutuminen

Kysyttäessä, minkälaisen ajattelit matkasta tulevan, kuusi nuorta kertoi odottaneensa virallista teeman mukaista ohjelmaa; suunnittelemiemme aktiviteettien toteuttamista ja aikataulutettua tekemistä. Ryhmätapaamisen tulisi noudattaa päivittäistä ohjelmaa, ja päivittäisissä toiminnoissa tulee käsitellä ryhmätapaamisen aihetta. (vrt. Euroopan komissio 2010, 29, 37.)

”Mie odotin sieltä sitä kohderyhmää. Että ois niitä nuoria, ja ajattelin, että meillä ois niitten kans enemmän niitä aktiviteetteja... oisin odottanut kyllä niitä nuoria.”

”No sen valmistelutapaamisen jälkeen vähän mietitytti, että onkohan siellä niitä nuoria. Mutta oli vähän myöhästä perua, tai ei haluttu perua. Kun haluttiin uskoa, että kaikki menee hyvin.”

Valmistelutapaaminen toteutettiin Kreikassa heinäkuun puolivälissä. Siihen osallistui Kreikasta yksi ohjaaja ja Suomesta yksi ohjaaja ja yksi nuori. Valmistelutapaamisen aikana ei tullut selvyyttä siihen, onko meillä ryhmätapaamisessa mukana kreikkalainen kumppaniryhmä. Videoinneille on tallentunut, kun kysyimme kreikkalaisesta nuorisoryhmästä ja saimme epäsuoria vastauksia. Meidät vietiin tapaamaan nuorisoryhmää, jonka luvattiin olevan kanssamme ainakin osassa ryhmätapaamisen aktiviteeteista. Kyseisen ryhmä nuoret olivat kuitenkin ”yli-ikäisiä” verrattuna meidän ryhmän nuoriin.

”Tottakai siellä (ryhmätapaamisessa) ois pitäny olla enemmän niitä asiapitoisia juttuja, mitä me suunniteltiin... haastatellaan ihmisiä.. Odotukset oli, että tulee kiva reissu ja päästään nuorten kans matkalle ja opin siitä jotain.”

Nuoret olivat suunnitelleet teemaamme liittyviä työpajoja ja valmistautuneet ohjaamaan niitä. Suunnitteluun oli käytetty paljon aikaa ja he odottivat pääsevänsä ohjaamaan kyseisiä toimintoja muille nuorille. Ryhmätapaamisen teemana oli oman alueen kehittäminen. Teemaan liittyviä tavoitteita olivat saada uusia ideoita oman asuinalueen kehittämiseksi ja nuoret halusivat eri työpajojen kautta keskustella, tutustua ja vaihtaa kokemuksia kreikkalaisten nuorten kanssa oman asuinalueen viihtyisyydestä, harrastusmahdollisuuksista, vapaa-ajan viettopaikoista, palveluista, nuorten työllistymisestä ja opiskelusta.

”No semmonen ainaki mikä siinä suunnitelmassa oli, että näkis niitä nuoria... ja että toimittas sen suunnitelman mukaan. Mutta tuli vähän semmonen, sävellettiin siellä vähän mitä tehdään seuraavana päivänä.”

”Mie mietin, että siellä ois ollu enemmän niitä nuoria, niin ois ollu sitä virallista ohjelmaa paljon. Mutta sitä ei ollu kun ei ollu niitä nuoriakaan siellä...”

Nuoret odottivat, että vastassa olisi kahdeksan kreikkalaisnuorta. Kumppaniryhmä tai sen puuttuminen tuli esille useasti haastatteluiden aikana. Yksi nuorista koki itsensä hieman ennakkoluuloiseksi ulkomaalaisten suhteen ennen matkaa. Hän ajatteli, että hän seurailisi muiden suomalaisnuorten ja kreikkalaisten toimintaa sekä keskusteluja sivusta. Aluksi hän sivuuttikin mahdollisuudet kontaktiin ulkomaalaisten kanssa, mutta kuten hän itse sanoi sekä kuten videoinneilta huomasin, hän ystäväystyi erittäin hyvin kreikkalaisten kanssa, ja viimeisinä päivinä kaikki ennakkoluulot ja ujous oli pois.

Kaikki nuoret sanoivat matkan olleen mukava. Neljä mainitse sen olleen lomamatka. Kolme odotti enemmän teemaan liittyviä aktiviteetteja. Viikon ohjelmaan kuului muun muassa kaupunkikierrros turistibussilla, museovierailuja, pieni risteily merenlahdella, auringonottoa ja uimista, patikointia, vesipuistopäivä, shoppailua, Suomi-ilta ja siihen kuuluvat pelit, leikit ja näytelmät, läksiäisjuhla, mölkyn pelaamista, kreikkalaisten nuorisaloitteeseen kysymyksen tekoa, luento Youth in Action –nuoriso-ohjelmista sekä Panoraman pormestarin tapaaminen.

”Onnistunut, että päästiin edes sinne Kreikkaan. Niitä nuoria oli vähemmän kun mitä mie oisin osannut odottaa. Että ensin mie kuvittelin, että siellä on semmonen samankokonen porukka ko meidän, mutta siellä niitä olikin vähän vähemmän.”

”Se oli lomamatka. Oli meillä tosi mukavaa. Onneksi oli edes yksi kreikkalainen meidän kanssa, ja sit välillä niitä ”nuoria”. Ei pelkkä shoppailu, rannalla löhöily ja muu semmonen kuulu vaihdon ohjelmiin. Eli ei se ollu nuorisovaihto.”

”Ensinnäkään siellä ei ollu niitä nuoria. Muuta ku sellaisia hajanaisia ryhmiä. Ja ei kyllä käsittäny sitä meidän aihetta mitenkään. Siellä oli sitä pormestarin tapuamista ja rannalla käyntiä ja museoita ja ei ne oikeen minun mielestä koskenu sitä (teemaa) ollenkaan. Olihan se silti kiva reissu, niinkö nuorten kesken ja meidän (nuoret ja ohjaajat) kesken. Mutta silti se jäi jotenki vähän etäiseksi se Kreikan ja Suomen yhteistyö.”

Valokuvistakin voi sanoa heti, että ne ovat suoraan kuin loma-albumista. Lukuun ottamatta Suomi-iltaa ja läksiäisjuhlaa, jolloin kreikkalaiset ja suomalaiset pelasivat, leikkivät, tanssivat sekä näyttelivät yhdessä. Tarjolla oli suomalaisia makeisia ja hapankorppua. Suomi-illan aikana kuunneltiin suomalaista musiikkia ja näytettiin kuvia Suomesta. Kreikkalaisen illan aikana opittiin perinteinen kreikkalaistanssi ja kuunneltiin kreikkalaista musiikkia. Kaikki ei silti ollut niin kuin oli odotettu. Kuvista ja videoinneilta huomaa, että nuoret olivat jakautuneet kahtia. On kreikkalainen ryhmä ja sitten ovat suomalaiset ja yksi kreikkalainen. Kreikkalaisnuoret jäivät etäisiksi suomalaisnuorelle. Nuoren mukaan kreikkalaiset halusivat olla keskenään.

”Siellä oli liian vähän niitä muita nuoria...jäi muutama nuori mieleen, mutta sitten toisaalta niitten kans ei pystyny hirveesti tutustuun. Suurin osa tuli silleen jutteleen ja näin, mutta sitten muutama oli silleen et ne haluaa olla keskenään, että ne ei uskalla tulla... sinne ois itte pitäny sitte mennä (juttelemaan).

Ryhmätapaamisen ei kuulu olla lomamatka. Kysyin, miten ryhmätapaamisen muuttuminen ns. lomamatkaksi vaikutti nuoriin. Ketään ei haitannut sinänsä, että tapaaminen muuttui lomamatkaksi. Viisi nuorista kuitenkin painotti, että olisi ollut mukavampi jos reissu olisi ollut virallinen ryhmätapaaminen. Muutama nuorista mainitsi, että lomamatkat tehdään perheen ja ystävien kanssa. He olivat odottaneet pääsevänsä tutustumaan muun maan nuoriin ja toteuttamaan suunnittelemaansa toimintaa.

”En mie oikein reagoinu siihen mitenkään. Minusta se oli ihan mukava kuitenkin. Ei se minusta silleen häirinny hirveesti.”

”Ei se oikeestaan haitannu yhtään, kun mie olin koko kesän ollu töissä. Niin just lopetin työt ku lähettiin sinne. Niin ihan kivahan se oli.”

”No mie ainakin oisin oottanu sieltä niitä aiheeseen liittyviä juttuja, vaikka no lomamatka on aina lomamatka. Ja mutta kun oli asennoitunut siihen, että siellä ois oikeesti niinku sitä toimintaa. Mutta eihän sitä voi pahitteeksi pistä sinänsä, että se oli lomamatka, mutta meidän tavoite jäi saavuttamatta.”

5.3 Onnistumiset ja epäonnistumiset

Onnistuneimpina asioina pidettiin varainkeruuta, sitä kuinka hyvin tienasimme sekä sitä miten varainkeruuprosessi ryhmäytti meitä. Töissä oltiin ryhmänä tai pareittain ja silloin oli hyvä tutustua. Hyvä yhteishenki ja ryhmän toiminta koettiin onnistuneimpina asioina. Kolme nuorista mainitsi, että ne aktiviteetit jotka toteutimme Kreikassa, onnistuivat. Lähinnä sillä tarkoitettiin Suomi-iltaa. Nuoret osasivat iloita siitä, että edes yksi kreikkalainen nuori oli kanssamme viikon.

”No ainakin ne matkat oli järkätty hyvin, ja oli hyvin sitä rahaa tullu varainkeruusta, se oli hyvä. Ja sitte no oli hyvin suunniteltu ohjelma, joka ei melkein ikinä toteutunu kunnolla. Vaikka kyllä osa toteutu siitä, niinku se retki sinne vesipuistoon ja tämmöset. Oli tosi kivaa.”

”Ehkä se miten meidän suomalaisten ryhmä toimi, että no minusta mejän suomalaisten kesken ei ollu mitään semmosta mikä ois epäonnistunu...”

Nuoret keräsivät matkan aikana ostoksista tulleet kuitit talteen. Nuoret olivat keränneet niin paljon rahaa ennen matkaa, että jokainen sai käytettäväkseen eväsrahaa matkan aikaisiin lentokenttäruokailuihin ja muihin itse maksettaviin ruokiin matkan aikana.

Ryhmäytyminen varainkeruun ansiosta sekä hyvä ryhmähenki nousivat esiin onnistuneita asioina. Ryhmäytyminen koettiin tärkeäksi asiaksi ja ilman onnistunutta ryhmäytymistä eli hyvin keskenään toimivaa ryhmää, ei matkakaan olisi välttämättä ollut niin mielekäs. Yksi nuorista kertoi, että ryhmätapaamisemme oli parempi matka kuin heidän luokkaretkensä, koska hän ei tule luokkakavereidensa kanssa yhtä hyvin toimeen.

”En ois välttämättä lähteny semmoisella erilaisella porukalla, että tykkäsin tosi paljon, että tää porukka oli niinku.. Koen tämänki matkan paremmaksi kuin meidän luokkaretki, koska en tykkää luokallani olevista ihmisistä, ihan kaikista. Ja ei tuu aina niin hyvin toimeen niitten kans. Ja tutustu paremmin, se oli niinku tosi kivaa.”

”Meillä oli silleen niin tosi hyvä ryhmä. Ryhmäyttäminen onnistu. Ja sitten se rahankeruu. Ja ne aktiviteetit mitä me ohjattiin, niin ne onnistu.”

Selvitin, mitkä olivat nuorten mielestä epäonnistuneimmat asiat ryhmätapaamisessa. Yksi nuorista mainitsi, että varainkeruu kesti liian kauan ja osa nuorista väsyi siihen. Hän ja viisi muuta pitivät varainkeruuta kuitenkin hyvänä hommana, siinä karsittiin ketkä olivat tosissaan sitoutuneita projektiin. Varainkeruun aikana välit nuorten kesken huononivat, kun kaikki eivät tehneet omaa osaansa.

”Just se kun ei ollut niitä nuoria. Se oli floppi. Pahin floppi ikinä, nuorisotapaamisessa. Ja sitten niinku mejänki ryhmässä, se kesti aika kauan se varainhan-

kinta ja se projekti. Niin en mie tiiä, jotku ehkä kyllästy. Ja joillakin vähän välit rakoili niin sanotusti.”

Kaikki nuoret mainitsivat, että kumppaniryhmän puuttuminen oli pettymys. Muita epäonnistuneita asioita olivat muun muassa muutama yksittäinen toiminto, kuten kreikkalaisohjaajan pitämä luento, eksyminen reitiltä vaelluksen aikana sekä sääntörikkomukset. Yksi nuorista sanoi, ettei mikään mennyt niin kuin piti.

”No minun mielestä mikään ei vastannu niinku odotuksia. Se – (ohjaaja) aina sano nyt mitä sano, se vaan keksi aina niitä juttuja.”

Samassa hotellissa suomalaisryhmän kanssa majoittui ulkomaalaisia miehiä, jotka olivat alkoholin vaikutuksen alaisia ja häiritsivät suomalaisnuoria. Nuoret eivät saaneet poistua huoneestaan klo 22 jälkeen. Eivät varsinkaan yksin. Suomalaisryhmän nuoret olivat tehneet turvallisuussuunnitelman ja riskianalyysin matkaa varten. Heillä oli myös yhteiset pelisäännöt, joita tuli noudattaa. Viikon aikana osa nuorista kokeili kuitenkin rajoja eikä sääntöjen rikkomiselta välttytty. Kaksi nuorista mainitsi sääntöjen rikkomiset epäonnistuneita toimintoina.

”Se, että niitä nuoria ei ollu. Ja sitten ... ne jotku sääntörikkomusjutut.. Ja kun se – (ohjaaja) piti sen luennon, aiheesta joka jo oli meille tuttu. Ja se vaellusjuttu aluksi kun me eksyttiin reitiltä. Mut lopuksi sekin onnistu. Hotellissa ollut miesporukka oli illat päissään ja häiritsi meitä.”

Selvitin, mitä nuorten mielestä olisi pitänyt tehdä toisin ryhmätapaamista ajatellen. Kuusi nuorista sanoi, että kreikkalaisten olisi pitänyt toimia toisin. Viisi mainitsi, että mekin olisimme voineet pitää paremmin yhteyttä Kreikkaan, ja varmistaa, että siellä on todella nuorisoryhmä meitä vastassa. Projektin aikana oltiin säännöllisesti yhteydessä kumppanitahoon sähköpostitse, mutta kreikkalaisten kahdesta ohjaajasta vain toinen vastasi viesteihin. Häneen oltiin yhteydessä säännöllisesti.

”Enemmän ehkä pitää yhteyttä niihin kreikkalaisiin. Mutta sehän oli vähän niinku niitten moka, että me kyllä yritettiin parhaamme.”

”No en mie nyt meistä suomalaisista tiää, mutta ne kreikkalaiset ois voinu tehdä paljonki sen eteen. Ja oli niitä se ohjaaja, siitä me ei ees tietä mitään. Senkin piti olla joku päätyöntekijä siinä hommassa, ja ne ois kyllä voinu koota sinne oikeasti ne nuoret ja järjestää kunnan ohjelman.”

5.4 Oppiminen

Nuorista kolme mainitsi oppimista tapahtuneen varainkeruun aikana. Varainkeruun aikana sai työkokemusta, oppi tulemaan ajoissa töihin sekä sen miten yleensäkin nuoret voivat tienata rahaa tuollaisia projekteja varten. Nuorten mielestä varainkeruutavoissa olisi vielä ollut kehitettävää.

”Kielitaitoa. Mie opin tän, että yksin ei voi päättää asioista, että pittää muutkin ottaa huomioon. Ja kans sen, että mulla ei oo nytten enää niin paljon ennakkoluuloja ulkomaalaisia kohtaan.”

”No, ainahan matkailu avartaa. Ja just tuo tommonen ryhmätoiminta ja kaikki miten lähden, miten organisoin tämmöstä kymmenen ihmisen hajanaista, kummallista porukkaa. Ja pääs tutustuun ihan erilaiseen maahan.”

”No ainakin siinä varainkeruuhommassa sitä, hommaa, että millasta se on. Budjetin laatimista ... Ja reissussa sitä englannin puhumista ja ehkä mie oon nyt sitte paljon avoimempi. Ehkä mulla parani itsetuntoki.”

Nuorista kolme kertoi oppineensa miten järjestää ryhmätapaaminen. Yksi kertoi saaneensa rohkeutta puhua englantia ja nykyisin hän on yksi aktiivisimmista luokkansa englannintunnilla. Onnistumisen kokemukset paransivat hänen itsetuntoaan ja hän kokee olevansa avoimempi ihminen. Myös matkarahojen kerääminen työtä tekemällä vaikutti nuoriin.

”.. se teki siitä tietenkin arvokkaamman... siitä mie tykkäsin, että päästiin sinne kauppaan töihin. Siitä tuli työkokemusta... mie oon oikeestaan tosi tyytyväinen,

että me mentiin sinne. Mutta se kiertäminen ovelta ovelle se ei ollu ihan mun juttu. Että se oli vähän että huh huh! Mutta muuten kyllä tykkäsin.”

” Joo, musta se oli ihan just parasta. Niin sitteku oli just, että Citymarketin tal-koot loppui, niin kaikki oli silleen, että: ”Jes nää loppu!” Ja mie olin silleen et: ”Ei, nää oli just kivoja, että ei, mitä kummaa. Että nyt ei oo enää mitään vakituista.” Ja se oli kivaa, se yhdessä suunnittelu.”

”Minusta se oli aika hyvä homma silleen, että ku se yhisti meitä aika hyvin sil-leen, että ku me tehtiin yhdessä niitä hommia. Että ei vaan tupsahdettu sinne, et-tä oltais vaan käyty muutama viikonloppureissu Paaniemellä. Että tuo oli sem-monen hyvä juttu, että tehtiin yhdessä.”

Marras-joulukuussa 2009 nuoret myivät sukkiä ja suklaata ovelta ovelle. Joulukuussa he osallistuivat joulumyyjäisiin, ja he olivat Citymarketissa muun muassa pakkaa-massa asiakkaiden ostoksia. Kevään 2010 aikana nuoret tekivät kärryjen pukkaus-vuoroja. Vuorot jaettiin niin, että joka vuorossa oli yhtä aikaa kaksi nuorta. Perjantai-sin 4 tuntia ja lauantaisin 5 tuntia. Tehtäviin kuului ostoskärryjen pukkaaminen kau-empaa autojen luota takaisin kaupan ulko-ovien eteen, sekä ostoskorien siirtäminen kassoilta takaisin sisääntulon luo. Nuorista jokainen teki noin yhdeksän kärryvuoroa kevään aikana. Selvitin, millä tavoin nuoret kokivat osallistuneensa ryhmätapaamisen suunnitteluun ja toteutukseen varainkeruun lisäksi.

”Mie niinku tein siihen sen turvallisuussuunnitelman, ja kaikki riskianalyysit ja sil-lä tavalla. Siinä oli oma hommansa.”

”Mehän suunniteltiin se yhdessä, että mieki oman mielipitteen aina ilmais-in tie-tyissä asoissa. Mutta sitten kaikki aina yhdessä päätettiin. Olin kaikkiin päätöksiin tyytyväinen.”

Nuoret pääsivät vaikuttamaan projektin suunnitteluun ja toimintoihin, eivätkä ohjaajat suunnitelleet projektia heille valmiiksi. Nuoret kertoivat projektin aikaisten tehtävien

olleen osaksi työläitä, mutta tehtävien jako nuorten kesken sekä yhdessä suunnittelu koettiin hyväksi asiaksi. Omat tehtävät projektin aikana toivat vastuuta sekä oppimiskokemuksia. Kaksi nuorista mainitsi oppineensa vastuunkantoa. Yksi oppimisosa-alue oli tiedot matkustamiseen liittyen. Nuoret oppivat mitä vakuutuksia ja rokotuksia matkaa varten pitäisi ottaa, mitä tavaroita saa ottaa lentokoneeseen käsimatkatavaroihin ja mitkä menevät ruumaan. Osa nuorista sanoi, että löytäisi oman lentonsa lentokentältä.

Selvitin, mitä nuoret olisivat vielä halunneet oppia. Nuoret olisivat halunneet oppia teeman tavoitteiden mukaisia asioita, ja osa olisi halunnut päästä puhumaan enemmän englantia ja ohjaamaan toimintoja englanniksi. He olivat myös halunneet tutustua paremmin kreikkalaisiin nuoriin. Olisi toivottu, että he olisivat yöpyneet samassa paikkaa kanssamme tai tulleet syömään kanssamme.

”Olisin halunnu enemmän tosiaan puhua englantia, koska mie en oo mitenkään erityisen hyvä lausumaan. Oisi ollu kiva, jos ois ollu niitä nuoria joille puhua englantia.”

”Tuntemaan enemmän niitä kreikkalaisia nuoria, millasia ne on. Ne ois voinu tulla syömään sinne mejän kanssa.”

”Ekanakin ne nuoret ois pitäny olla. Jäi iso puute sillä lailla. Ja tuli vähän semmonen vajaa olo, että jaa me ollaan täällä sit omalla porukalla. Ja tietenki just ne projektin tavoitteet ei toteutunu.”

Vaikka paikanpäällä ei ollut montaa kreikkalaista nuorta joille puhua, niin nuoremme harjoittivat silti englanninkielen taitojaan muun muassa kertomalla tuntemuksensa englanniksi kameralle. Suomalaisnuoret puhuivat myös englantia keskenään, huvikseen ja harjoitellakseen kieltä.

5.5 Ryhmätapaamiset ja muu kansainvälinen toiminta

Selvitin nuorten mielipidettä ja perusteluja ryhmätapaamisten ja ulkomaille suuntautuvien luokkaretkien järjestämisen kannattavuudesta.

"...Meillä on just koulussa ollu joku projekti, joka oli tosi hyvä kans. Se on kiva, kun pääsee uusiin paikkoihin tutustuun ja just oppii kaikkee kieltä. Ja tutustuu uusiin ihmisiin ja sellasta kaikkea kivaa. Ja sit jos se hyvin organisoidaan se homma, niin totta kai."

"Joo, koska minun mielestä kaikilla nuorilla ei oo samanlaiset mahdollisuudet lähteä reissuun vaikka haluaisi, niin tuommosten kautta se on paljon helpompaa."

"Joo, todellakin. Nuoret oppii siinä vastuuta, kun jaetaan niille tehtäviä ja sitten saadaan mukaan vaikka syrjäytymisuhan alla olevia nuoria tai semmosia jotka ei oo mukana missään harrastus- tai vapaa-ajan toiminnassa. Ja se on hyvää nuorisotoimintaa."

"...mulla on monta semmosta kaveria, jolla on niin iso perhe, että ei oo niinku varaa lähteä vaan huvitteleen ulkomaille. Ja sitten siinä sais sitä kokemusta kans, kun käy ulkomailla. Ja niinku tutustus uusiin ihmisiin ja sit vois mennä vähän vapaamminki, ettei aina ois vaan sen perheen kanssa."

Nuoret kokevat ryhmätapaamisprojektit kannattaviksi, koska kaikilla ei ole muuten mahdollisuutta matkustaa ulkomaille. Nuoret kertoivat ryhmätapaamisten aikana oppivansa toisista kulttuureista, englanninkielitaitonsa paranevan sekä ryhmätapaamisten olevan mukavia kokemuksia. Kysyin, haluaisivatko nuoret lähteä uudestaan samanlaiselle nuorisoryhmän ulkomaanmatkalle. Jokainen nuori olisi valmis lähtemään uudestaan nuorisoryhmän ulkomaanmatkalle, jos se olisi oikea ryhmätapaaminen.

"Lähtisin, koska eihän sitä voi yleistää, että jos yks paikka oli tuommonen niin että kaikki ois... Niin meille nyt sattuu tuommonen reissu. Minun mielestä ryhmä-

tapaamiset ja loman järjestämiset kuuluu niinku erikseen, että mieluiten kunnon ryhmätapaamiseen lähtisin.”

*”Ehottomasti lähtisin. No siinä taas tulee se, mitä mie sanoin aikasemminki. Olen sosiaalinen ja tykkään olla ulkomaalaisten kans tekemisissä olla ja koke-
musta. Oon ite kans aatellu lähtä, tonne vaihto-oppilaaksi niin nyt sain vähän
ensimakua siitä.”*

*”Voisin lähtiä. Ehottomasti lähtisin. Oli aa: mukava reissu., bee: jännä reissu.
Sitten just en ollu ikinä käyny missään ulkomailla. Just se suunnittelujuttu kaikki
oli jees. Pitäs varmaan tietää nyt paremmin, että mihin sitä tunkeutuu.”*

Selvitin myös vanhempien ja ystävien suhtautumista nuorten ryhmätapaamisprojektiin ja etenkin ulkomaille matkustamiseen. Osa vanhemmista oli aluksi ollut huolissaan, mutta olivat kannustaneet osallistumaan hyvään projektiin. Nuorten varainkeruusta vanhemmat olivat ylpeitä.

*”No eka mie yritin kysyä kavereilta. Että tosi monihan ois tietenki lähössä, jos ois sanonu, että: ”Hei lähetkö Kreikkaan? Ilmanen matka, että vähän joutuu te-
keen töitä.” Niin sitten kuitenkin niin kovin moni ei ois lähteny, että: ”Hei, nyt työskennellään puol vuotta, ja raadetaan Citymarketin kärrytalkoissa, pakka-
sessa ja raesateessa, ja ihan sama vaikka tulis puukkoja taivaalta.” ”*

Nuori kertoi, että hänen kaverinsa eivät lähtisi mukaan samanlaiseen projektiin, jos he tietäisivät mitä sen eteen pitää tehdä. Mikäli varainkeruu olisi mielekkäämpää, osallistuisivat kaverit innokkaina toimintaan. Kaikki nuoret voisivat suositella ryhmätapaamisprojektia kavereilleen, ja osa olikin jo houkutellut kavereitaan mukaan toisiin ryhmätapaamisiin.

*”Ainakin kaverit on ollu tosi innoissaan, ja kyselly paljon, että minkälaista siellä oli. Nekin on vähän innostunu, että niistäkin ois mukava käyä. Ja kyllähän van-
hemmatkin oli varmaan ihan innoissaan, että mie pääsin ulkomaille.”*

Viimeisenä selvitin, millaista kansainvälistä toimintaa nuoret toivoisivat heille järjestettävän. Tämä oli hankala kysymys. Osalle ei tullut mieleen mitään muuta kansainvälistä toimintaa kuin ryhmätapaamiset. Yksi nuorista mainitsi, ettei suurin osa nuorista edes tiedä mahdollisuuksista osallistua ryhmätapaamisiin. Kaksi nuorista ehdotti, että suomalaisnuorille ja maahanmuuttajille pitäisi järjestää yhteistä toimintaa. Toiminnan pitäisi olla sellaista, että maahanmuuttajat uskaltavat tulla paikalle. Nuoret kertoivat, että heidän kouluissaan ilmenee rasismia ja maahanmuuttajanuoria haukutaan. He toivoivat, että nuorten asenteita maahanmuuttajia kohtaan voisi muuttaa.

"No just tämmöset ryhmävaihdot on hyviä, mutta niinkö aika monet kaverit on niinkö että: "Jaa, että mikä tuo on, että mistä..?"(Ketkä vaihtoja järjestää) Että kaikki vaan koulun kautta lähtee jos lähtee. Ja ei sitä täälläkään niin paljon tapaa uusia kasvoja..."

"... jos niinku mejänki luokalla on niin ne sanoo, että karvakäsi ja hirveitä haukkumanimiä, ja se on niinku ihan hirveetä minusta...Niin siis se ois hyvä, että ois semmosta yhteistä toimintaa, että kaikki maahanmuuttajat vois ja uskaltais tulla sinne, että se ei ois aina vain sitä, että: "Voi ei, että mut hakataan tuolla jos mä meen" ."

"..Mutta sitten toisaalta ois kiva jos tänne suunniteltas just joku porukka, että Rovaniemen nuoret sais tutustua. Silleen, että ne ois vaikka eri maista, että ne niinku tavallaan käsittäis sen, että ei tarvi olla ennakkoluuloja muita kohtaan. Vaikka maahanmuuttajien kanssa, että suurin osa on kuitenkin aika mukavia. Onhan mulla toki itelläkin ollu ennakkoluuloja niitä kohtaan, mutta ei niitä tarvi pelätä."

6 TUTKIMUKSEN LUOTETTAVUUS JA EETTISYYS

Laadullisen tutkimuksen luotettavuuden kriteereitä ovat arvioitavuus eli dokumentaatio tiedonkeruu-, analysointi- ja tulkintamenetelmien valinnasta, tulkinnan ristiriidattomuus, luotettavuus tutkitun kannalta ja saturaatio eli kylläntyminen kun tapaukset eivät tuo enää uutta tietoa tutkimukseen. Perustelin valintani tiedonkeruumenetelmille, sekä analysointi- ja tulkintamenetelmille. Koin tiedonkeruumenetelmät luotettaviksi, vaikka ryhmätapaamisesta on aikaa kahdeksan kuukautta. Nuoret eivät muista kokemuksiaan niin hyvin kuin heti tapaamisen jälkeen, mutta tutkimuksessa selvittäenkin haastattelujen avulla niitä kokemuksia, joita nuorille jäi ryhmätapaamisesta mieleen ja mitä he kokevat niistä oppineensa. Videoinneista ja valokuvista havainnoin matkan aikana olleita reaktioita. (Kananen 2010, 69-71.)

Analysoin aineistot fenomenologisen analyysimenetelmän vaiheiden mukaan. Vaiheita oli aluksi hankala ymmärtää, mutta kunnollisen perehtymisen jälkeen sain selville, miten analysointi etenee. Pyrin tutkimusta tehdessäni siihen, että tuon esille nuorten näkökulman ja kokemukset ryhmätapaamisesta. Ulkopuolisia lukijoita varten olen selventänyt ryhmätapaamisen vaiheita ja toteutunutta ohjelmaa. Videoinneista olisi saanut vielä paljon lisämateriaalia, mutta aineistoa täytyi rajata.

Laadullinen tutkimus ei pyri yleistettävyyteen vaan siirrettävyyteen. Siirrettävyys tarkoittaa tutkimustulosten pitämistä samanlaisissa tapauksissa. Olen kuvaillut ryhmätapaamisprojektia tarkasti, jotta tuloksia soveltavat päätellä lähtöoletuksista tilanteen vastaavuuden. (emt. 69-71.)

”Tutkija ei saa ”ylitulkata” aineistoa eikä innostua löytämään siitä merkityksiä, jotka eivät kuulu tutkittavaan ongelmaan. Tutkijan tulee litteroitujen haastattelujen avulla osoittaa, että tutkittavien ilmaisussa todella on riittäviä aineksia hänen rakentamiinsa merkityskategorioihin.” (Syrjälä & Ahonen & Syrjäläinen & Saari 1994, 154-155.)

Olen varonut etteivät omat kokemukseni ja näkemykseni tulisi esille tulkinnassa. Tutkimustulosten tukena on useita nuorten sitaatteja, joiden perusteella voin osoittaa

niissä olevan aineksia tekemiini tulkintoihin. Haastattelin kaikkia ryhmätapaamiseen osallistuneita nuoria, joten koen saaneeni riittävän aineiston.

Kysyin sähköpostitse nuorilta lupaa haastatella heitä opinnäytetyötäni varten ja lisäksi pyysin alaikäisten nuorten huoltajilta kirjallisen suostumuksen haastattelua varten. Suostutuslomake on liitteenä. Kerron siinä opinnäytetyön tavoitteista, ja etten mainitse tutkimuksessani nuorten nimiä enkä julkaise videoiteja tai valokuvia. Kaikki nuoret suostuivat haastatteluihin, ja keräsin suostumuslomakkeet alaikäisten huoltajilta.

Opinnäytetyöni lähteissä olen maininnut kaikki käyttämäni lähteet ja olen merkinnyt lähdeviitteet teksteihin. Olen välttänyt käyttämästä suoria lainauksia, mutta kun olen lainannut jotain suoraan, olen merkinnyt lainaukset.

7 POHDINTA JA YHTEENVETO

Opinnäytetyöni aiheen piti olla alun perin olla nuorten ryhmätapaamisen järjestäminen Rovaniemellä huhtikuussa 2011, eli kyseessä olisi ollut toiminnallinen opinnäytetyö. Puolen vuoden ajan aihe oli muhinut päässäni, mutta sitten ryhmätapaamisen epävarman tulevaisuuden vuoksi aihe vaihtuikin jo toteutetun ryhmätapaamisprojektin tutkimiseksi. Lyhyessä ajassa tuli idea tutkimuksen tavoitteista sekä tutkimus- ja aineiston keruumenetelmistä. Halusin selvittää, mitä mieltä nuoret olivat ryhmätapaamisesta ja oliko siitä heille mitään hyötyä.

Rovaniemen 4H-yhdistys on opinnäytetyön tilaajana ja hyödyntää tutkimustuloksia toiminnassaan. Ryhmätapaamisesta saa onnistuneen kun kaikki osapuolet ovat sitoutuneita projektiin. Itse opin todella paljon kyseisen projektin aikana. Sain tietoa ja kokemusta ryhmätapaamisen toteuttamisesta ja nyt tosiaan järjestän ryhmätapaamisen Rovaniemellä. Virheistä on opittu, eikä niitä tarvitse onneksi toistaa. Sain kokemusta ryhmänohjaajana toimimisesta ja kansainvälisestä yhteistyöstä. Kulttuurien välisillä eroilla on paljon merkitystä niin vuorovaikutuksessa kuin kaikessa muussakin toiminnassa ja toimintatavoissa. Erojen ja erilaisuuden ymmärtäminen kuitenkin helpottavat yhteistyön sujumista. Koin saaneeni lisää rohkeutta puhua englantia ja vastuu nuorista viikon ajan, vieraassa maassa tuotti paljon hyödyllistä ammatillista oppia.

Opinnäytetyöni tavoitteena oli selvittää nuorten kokemuksia Rovaniemen 4H-yhdistyksen ryhmätapaamisprojektista. Sain nuorten kokemukset selville tutkimuskysymyksien, aineistojen sekä analyysimenetelmän avulla. Minulla oli omat ennakkokäsityksiä siitä, millaisena nuoret saattaisivat ryhmätapaamisen kokea. Analysointia tehdessäni en kuitenkaan hyppinyt asioiden edelle tai ”ylitulkinut” nuorten kertomaa. Haastattelun tekeminen oli mukavaa ja nuoret reagoivat haastattelutilanteen videointiin hyvin, vaikka ensin haastattelun nauhoittaminen videokameralle jännitti. Haastattelut etenivät kuitenkin hyvin, eivätkä nuoret tunteneet itseään epävarmoiksi.

Koin opinnäytetyön tekemisen mielekkäänä, koska aihe oli mielenkiintoinen. Motivaationi tutkimuksen tekemiseen edesauttoi kirjoittamisen etenemistä. Hankalinta oli päättää mitkä asiat tuon esille tutkimustuloksissa ja mitä nuorten kokemuksia sekä

ajatuksia tuon esille. Aineistoa oli erittäin paljon, joten rajauksen tekeminen oli sen suhteen haastavaa. Sain kuitenkin hyvän analysointimenetelmän avulla taulukoitua ja teemoiteltua aiheita eri kategorioihin ja siten tulkinta oli helpompaa.

Tavoitteena oli siis saada selville nuorten kokemuksia ryhmätapaamisesta. Nuoret halusivat osallistua projektiin, jotta pääsisivät ulkomaille ja saisivat kansainvälisiä kokemuksia, joista on hyötyä tulevaisuudessa. Yksittäisiä motivaatio tekijöitä olivat myös kielitaidon parantaminen, projektin vaiheet kokonaisuudessaan: varainkeruu ja projektin suunnitteleminen yhdessä sekä tutustuminen uusiin ihmisiin, niin ulkomalaisiin kuin suomalaisiin. Nuoret osallistuisivat uudestaan ryhmätapaamisprojektiin samoista syistä, mutta toisen nuorisoryhmän mukanaoloa korostettiin. Jotta nuoret osallistuisivat samanlaiseen projektiin, tulisi sen olla hyvin järjestetty ja pitäisi tietää varmasti, että kumppaniryhmät ovat yhtä sitoutuneita toteuttamaan onnistuneen ryhmätapaamisen.

Ennen matkaa Kreikkaan, nuoret odottivat ryhmätapaamiseen osallistuvan toisen nuorisoryhmän ja viikon aikana olevan paljon yhteisiä aktiviteetteja, joita myös suomalaisnuoret olivat suunnitelleet. Matka ei ollut nuorten mielestä ryhmätapaaminen, vaan se oli heidän mielestään mukava ja rento lomamatka. Nuorten mielestä parhaiten onnistui varainkeruuprosessi, sillä rahaa saatiin kerättyä niin paljon, että jokainen sai käytettäväkseen 120 euroa eväsrahaa matkan ajaksi. Varainkeruun toinen hyvä puoli oli, että se ryhmäytti nuoria, jotka olivat entuudestaan toisilleen vieraampia. Suomalaisien hyvä ryhmähenki ja matkan aikana ryhmä itse ohjaamat toiminnot koettiin onnistuneiksi asioiksi. Epäonnistuneimpia asioita olivat kreikkalaisnuorten puuttuminen, etäiset ”yli-ikäiset” kreikkalaisnuoret ja etteivät tavoitteet toteutuneet.

Nuoret oppivat vastuullisemmiksi, saivat työkokemusta, kokemusta ryhmätapaamisen järjestämisestä ja lisää rohkeutta puhua englantia. He oppivat myös, että tietyin kriteerein määritelty Youth in Action –ohjelman ryhmätapaaminenkin voi epäonnistua. He olisivat halunneet puhua enemmän englantia ja tutustua kreikkalaisiin nuoriin sekä toteuttaa suunnittelemansa aktiviteetit. Jos jotain olisi pitänyt tehdä toisin, niin selvittää onko Kreikassa vastassa nuorisoryhmä vai ei. Siitä tiedosta huolimatta, nuoret

olisivat kuitenkin halunneet toteuttaa matkan, koska olivat tehneet kovan työn sen eteen. Työn täyteinen kevät teki matkasta arvokkaamman.

Jatkotutkimuksena voisi olla saman nuorisoryhmän kokema toinen ryhmätapaaminen, jota he itse isännöivät. Tavoitteena olisi tutkia, millainen kokemus oikea ryhmätapaaminen oli ja arvioida projektin onnistumista tavoitteissaan.

LÄHTEET

- 4H-järjestö 2011. Viitattu 12.4.2011. <http://www.4h.fi/4h-jarjesto/>
- 4H-järjestön historia 2011. Viitattu 13.4.2011. http://www.4h.fi/4h-jarjesto/tietoa_4h-jarjestosta/jarjeston_historia/
- 4H-nuorisotyö 2011. Teoksessa 4H-nuoristotyö 2011-2013 strategia.pdf. Viitattu 12.4.2011. http://www.4h.fi/4h-jarjesto/tietoa_4h-jarjestosta/strategia/
- Aaltola, Juhani & Valli, Raine (toim.) 2001. Ikkunoita tutkimusmetodeihin I. Jyväskylä: PS-Kustannus.
- Brax, Saara 2003. Tehosalkku. TKK Opetuksen ja opiskelun tuki. Viitattu 12.4.2011. http://opetuki2.tkk.fi/p/tehosalkku/oppiminen/motivaatio/motivaation_merkitys_oppimiselle.htm
- CIMO – EU:n nuorisotoimintaohjelma Youth in Action 2011. Viitattu 12.4.2011. http://www.cimo.fi/ohjelmat/youth_in_action.
- Euroopan komissio – Youth in Action –ohjelmaopas 2010, 1-33. Viitattu 12.4.2011. http://ec.europa.eu/youth/youth-in-action-programme/doc/how_to_participate/programme_guide_10/guide_fi.pdf.
- Eskola, Jari & Vastamäki, Jaana 2001. Teemahaastattelu: opit ja opetukset. Teoksessa Juhani Aaltola & Raine Valli (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin I. Jyväskylä: PS-Kustannus, 24-42.
- Hakala, Juha T. 2004. Opinnäytetyöopas ammattikorkeakouluille. Helsinki: Gaudeamus.
- Harju, Aaro 2004. Osallistuminen. Teoksessa Järjestötoiminnan tietopalvelu. Viitattu 13.4.2011. <http://www.kansalaisfoorumi.fi/osallistuminen-ja-vaikuttaminen/osallistuminen.html>
- Hoikkala, Tommi & Sell, Anna (toim.) 2007. Nuorisotyötä on tehtävä. Helsinki: Nuorisotutkimusseura.
- IFYE ja SIRYE 2011. Teoksessa IFYE ja SIRYE 2011 – Kansainvälinen 4H:n nuorisovaihto.pdf. Viitattu 13.4.2011. https://4h-fi.directo.fi/nuorten_sivut/kansainvalinen_nuorisovaihto/
- Judén-Tupakka, Soila 2007. Askelia fenomenologiseen analyysiin. Teoksessa Eija Syrjäläinen & Ari Eronen & Veli-Matti Värri (toim.) Avauksia laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Tampere University Press, 62-90.

- Kananen, Jorma 2010. Opinnäytetyön kirjoittamisen käytännönopas. Tampere: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.
- Kansainvälisyys 4H-kerhossa 2011. Viitattu 18.4.2011.
http://www.4h.fi/nuorten_sivut/kerhot_ja_klubit/kansainvalisyys_4h-kerhossa/
- Kivelä, Valtteri & Lempinen, Juho 2009. Arki hallintaan – nuorten ryhmätoiminnan ohjaaminen. Turenki: KOTA – Lasten ja nuorten hyvinvointi ry.
- Lehtomaa, Marjo 2005. Fenomenologinen kokemuksen tutkimus: haastattelu, analyysi ja ymmärtäminen. Teoksessa Juha Perttula ja Timo Latomaa (toim.) Kokemuksen tutkimus, Tartu: Dialogi, 163-194.
- Liimakka, Satu 2011. Tulkitseva fenomenologinen analyysi.pdf. Viitattu 13.4.2011.
http://www.valt.helsinki.fi/staff/eseppine/kvalisyventavat_2011kevat/IPA%20syv%202011.pdf
- Nuorisolaki 2006. Ajantasainen lainsäädäntö. Viitattu: 12.4.2011.
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060072>
- Myllymäki, Tiina (toim.) 2004. Pallo haltuun – kansainvälisyyskasvatus Suomessa. Lahti: Kehitysyhteistyön palvelukeskus.
- Perttula, Juha & Latomaa, Timo (toim.) 2005. Kokemuksen tutkimus. Tartu: Dialogia.
- Perttula, Juha 2005. Kokemus ja kokemuksen tutkimus: Fenomenologisen erityistieteen tieteenteoria. Teoksessa Juha Perttula ja Timo Latomaa (toim.) Kokemuksen tutkimus. Tartu: Dialogia, 115-162.
- Puonti, Helena 1989. Edellytyksiä nuorten toiminnalle. Lappeenranta: Etelä-Saimaan Kustannus.
- Rovaniemen 4H-yhdistys 2011. Viitattu 12.4.2011. <http://rovaniemi.4h.fi/>
- Saarela-Kinnunen, Maria & Eskola, Jari 2001. Tapaus ja tutkimus = tapaustudkimus? Teoksessa Juhani Aaltola & Raine Valli (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin I. Jyväskylä, PS-Kustannus, 158-169.
- Syrjälä, Leena & Ahonen, Sirkka & Syrjäläinen, Eija & Saari, Seppo 1994. Laadullisen tutkimuksen työtapoja. Rauma: Kirjayhtymä.
- Syrjäläinen, Eija & Eronen, Ari & Värri, Veli-Matti (toim.) 2007. Avauksia laadullisen tutkimuksen analyysiin. Tampere: Tampere University Press.
- Virtuaaliammattikorkeakoulu 2007. Triangulaatio. Viitattu 13.4.2011.
<http://www.amk.fi/opintojaksot/0709019/1193463890749/1193464114103/1194104920968/1194107257373.html>

LIITTEET

Liite 1

HUOLTAJAN SUOSTUMUS NUOREN HAASTATTELUUN

19.3.2011

Olen yhteisöpedagogiopiskelija Jenni Nurkkala, Humanistisesta ammattikorkeakoulusta. Teen opinnäytetyötäni liittyen Rovaniemen 4H-yhdistyksen nuorisoryhmän Kreikan matkaan elokuussa 2010. Olin ohjaajana matkalla ja tarkoitukseni on haastatella kyseiselle matkalle osallistuneita nuoria heidän kokemuksistaan projektin suunnittelusta ja toteutuksesta, matkalle lähdön motiiveista, kokemuksista matkan aikana ja nuorisoryhmille järjestettävien ulkomaanmatkojen hyödyllisyydestä.

Haastattelujen lisäksi hyödynnän matkan aikana kuvattuja videoiteja ja valokuvia suostumuksellanne. En julkaise videoiteja/valokuvia itse opinnäytetyössä, vaan niiden avulla muistellemme haastateltavan kanssa matkan aikana olleita tuntemuksia ja kokemuksia. Hyödynnän nuorten videoille kertomia ajatuksia, ettei matkan aikaisten tunteiden kertominen olisi vain muistin varassa. Haastatteluaineiston tiedot tulevat ainoastaan omaan tutkimuskäyttööni ja niitä tullaan käsittelemään luottamuksellisesti. Haastatteluihin osallistuvien henkilöiden nimiä tai muita tunnistettavissa olevia tietoja ei mainita missään yhteydessä.

Koska kyseessä on alaikäinen haastateltava, pyydän haastatteluun lupaa huoltajalta. Nauhoitan/videoin haastattelut, jotta saan kaiken tarvittavan tiedon tutkimukseen.

Yhteistyöterveisin, Jenni Nurkkala

VANHEMMAN SUOSTUMUS NUOREN HAASTATTELUUN

Suostun siihen, että yhteisöpedagogiopiskelija Jenni Nurkkala haastattelee lastani ja saa nauhoittaa/videoida haastattelutilanteen. Myös Kreikan matkan aikana kuvattuja videoiteja ja valokuvia saa käyttää tutkimuslähteinä.

Lapsen nimi _____

Huoltajan allekirjoitus ja nimen selvennys

Paikka ja päivämäärä _____ / ____ 2011

Liite 2

Haastattelun kysymykset

1. Mitä viime elokuun Kreikan matkasta tulee ensimmäisenä mieleen?
2. Olitko käynyt ulkomailla ennen ks. matkaa?
3. Olitko aiemmin osallistunut nuorten ryhmätapaamiseen ulkomailla esim. järjestön, koulun tai kunnan vapaa-aikatoimen kautta?
4. Miksi halusit osallistua kyseiseen ryhmätapaamiseen ulkomailla?
5. Miten osallistuit matkan suunnitteluun ja toteutukseen?
6. Miten matkarahojen kerääminen työtä tekemällä vaikutti sinuun?
7. Miten vanhempasi ja ystäväsi suhtautuivat matkaan?
8. Minkälaisen ajattelit matkasta tulevan?
9. Millainen matka oli?
10. Mitä olisi pitänyt tehdä toisin?
11. Miten ryhmätapaamisen vaihtuminen ns. lomamatkaksi vaikutti sinuun?
12. Mitkä olivat onnistuneimmat asiat matkalla?
13. Mitkä olivat epäonnistuneimmat asiat matkalla?
14. Lähtisitkö uudestaan samanlaiselle nuorisoryhmän ulkomaanmatkalle? Miksi?
15. Voisitko suositella samanlaista matkaa kavereillesi?
16. Miksi järjestöjen, koulujen tai esim. kunnan nuorisotoimien pitäisi tai ei pitäisi järjestää kansainvälisiä tapaamisia/matkoja nuorille?
17. Millaista kansainvälistä toimintaa toivoisit nuorille järjestettävän?
18. Mitä opit ja mitä olisit vielä halunnut oppia projektin aikana?
19. Millaista hyötyä projektin aikana saaduista kokemuksista on sinulle tulevaisuudessa?
20. Haluatko sanoa vielä jotain? Vapaa sana

